

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни

***“МІЖНАРОДНЕ ЕКОНОМІЧНЕ
ПРАВО”***

(для спеціалістів, магістрів спеціальності “Правознавство”)

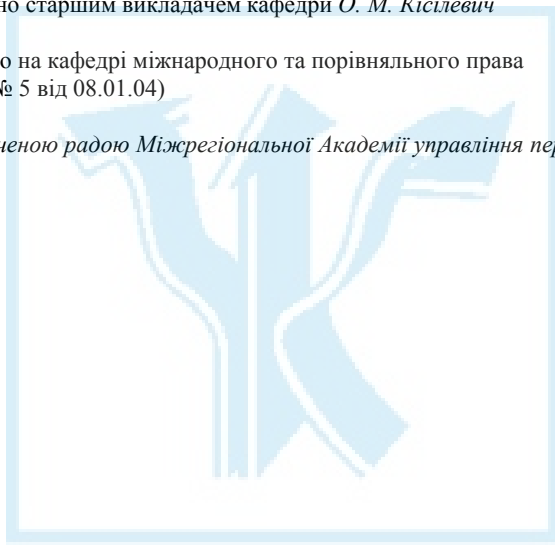
МАУП

Київ 2004

Підготовлено старшим викладачем кафедри *О. М. Кісілевич*

Затверджено на кафедрі міжнародного та порівняльного права
(протокол № 5 від 08.01.04)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Кісілевич О. М. Навчальна програма з дисципліни “Міжнародне економічне право” (для спеціалістів, магістрів спеціальності “Правознавство”). — К.: МАУП, 2004. — 16 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Міжнародне економічне право”, теми контрольних робіт, контрольні питання, а також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2004

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Міжнародні господарські відносини впродовж віків залишались однією з основних форм спілкування народів. Нині не існує жодної країни, яка б не мала міжнародних економічних зв'язків. Міжнародні економічні відносини мають практичний вплив і вияв у міжнародній торгівлі, валютно-фінансовій, інвестиційній, митній, транспортній та інших сферах.

Для врегулювання міждержавних економічних відносин існує така галузь міжнародного права, як міжнародне економічне право. Предметом сучасного міжнародного економічного права є багатосторонні та двосторонні відносини між державами й іншими суб'єктами міжнародного права. Для розв'язання зовнішньоекономічних питань держави використовують різні методи регулювання, серед них найбільшого поширення останнім часом набув метод багатостороннього регулювання. Однією із характерних рис сучасного міжнародного економічного права є те, що багато питань внутрішньої компетенції держав поступово переходить у сферу міжнародно-правового регулювання, що означає розширення об'єктної сфери міжнародного права щодо внутрішньодержавної юрисдикції. З огляду на це і постає необхідність вивчення дисципліни "Міжнародне економічне право".

Мета та завдання дисципліни "Міжнародне економічне право" — ознайомити студентів з основними механізмами і формами регулювання міждержавних економічних відносин, міжнародними економічними інтеграційними процесами, з'ясувати необхідність вступу України до міжнародних економічних організацій та інтеграційних об'єднань.

Студенти повинні опанувати основні поняття та категорії пропонованої дисципліни, навчитися аналізувати міжнародно-правові документи, що стосуються регулювання зовнішньоекономічних відносин країн.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни
“МІЖНАРОДНЕ ЕКОНОМІЧНЕ ПРАВО”

№ пор.	Назва теми
1	Поняття і предмет міжнародного економічного права
2	Джерела і принципи міжнародного економічного права
3	Суб'єкти міжнародного економічного права
4	Економічна інтеграція держав і міжнародне економічне право
5	Врегулювання спорів у міжнародних економічних відносинах
6	Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні
7	Міжнародне торговельне право
8	Міжнародне фінансове право
9	Міжнародне інвестиційне право
10	Міжнародно-правове регулювання науково-технічного співробітництва

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни
“МІЖНАРОДНЕ ЕКОНОМІЧНЕ ПРАВО”

Тема 1. Поняття і предмет міжнародного економічного права

Поняття і види міжнародних економічних відносин. Зміст і значення міжнародних економічних відносин для розвитку країни. Система міжнародних економічних відносин.

Поняття міжнародного економічного права. Місце міжнародного економічного права в системі міжнародного публічного права. Загальна характеристика суб'єктів. Предмет регулювання міжнародного економічного права. Історичний розвиток міжнародного економічного права. Наукові концепції міжнародного економічного права.

Співвідношення міжнародного економічного права та внутрішньодержавного права.

Система міжнародного економічного права як науки та підгалузі міжнародного права.

Література [1–38]

Тема 2 Джерела і принципи міжнародного економічного права

Поняття і види джерел міжнародного економічного права.

Поняття і значення міжнародного економічного договору. Його функції. Види міжнародних економічних договорів. Структура міжнародного економічного договору. Особливості укладання міжнародних економічних договорів згідно з законодавством України. Загальна характеристика міжнародних економічних договорів України.

Міжнародний звичай як джерело міжнародного економічного права.

Поняття і види актів міжнародних організацій. Юридична сила актів міжнародних економічних організацій. Норми “м’якого права” (“soft law”). Загальна характеристика актів ЮНКТАД, ЮНІСТРАЛ, ВТО. Кодекси поведінки як джерело міжнародного економічного права.

Цілі міжнародного економічного права. Принципи міжнародного права як джерело міжнародного економічного права. Основні якості принципу міжнародного економічного права. Спеціальні принципи міжнародного економічного права. Загальна характеристика основних принципів міжнародного економічного права: поваги суверенітету держави у сфері зовнішньоекономічних зв’язків, невід’ємного суверенітету держави на свої природні ресурси, економічного співробітництва, найбільшого сприяння, міжнародної економічної безпеки. Нормативне закріплення принципів міжнародного економічного права.

Література [1–38]

Тема 3. Суб’єкти міжнародного економічного права

Поняття держави. Держава як основний суб’єкт міжнародного економічного права. Поняття державного суверенітету. Основні складові державного суверенітету. Поняття імунітету держави в міжнародному економічному праві. Класифікація імунітетів держави. Нормативне закріплення імунітетів держави. Україна як самостійний суб’єкт міжнародного економічного права.

Поняття міжнародної економічної організації. Правовий статус міжнародної економічної організації як суб’єкта міжнародного економічного права. Види міжнародних економічних організацій. Характеристика міжнародних економічних організацій в системі ООН. Структура, цілі і функції ВТО. Загальна характеристика регіональних міжнародних економічних організацій. Міжнародні інтеграційні об’єднання: ЕС, НАФТА, ЛАІ.

Поняття і види ТНК. Роль ТНК у міжнародних економічних відносинах. Міжнародно-правове регулювання діяльності ТНК. Проект кодексу поведінки ТНК.

Література [1–38]

Тема 4. Економічна інтеграція держав і міжнародне економічне право

Поняття та організаційно-правові форми інтеграційних об'єднань. Інтеграція на глобальному та регіональному рівнях. Поняття внутрішньоінтеграційних режимів. Встановлення режиму найбільшого сприяння в інтеграційному об'єднанні держав.

Європейський економічний простір. Історія створення ЄС. Загальні засади ЄС. Правові засади ЄС. Загальна характеристика основних засновницьких договорів ЄС, Єдиного Європейського акта, Маастрихтського та Бюджетного договорів. Економічні засади Європейських співтовариств. Наднаціональний порядок ЄС. Диференційований режим імпорту в ЄС. Тарифне регулювання і захисні заходи в ЄС.

Загальна характеристика інших регіональних інтеграційних об'єднань держав: НАФТА, ЛАІ, МЕРКОСУР, КАРИКОМ, АСЕАН.

Інтеграція в межах СНД. Основні міжнародні акти, що регулюють інтеграційні процеси в межах СНД.

Література [3; 7–10; 17–38]

Тема 5. Врегулювання спорів у міжнародних економічних відносинах

Поняття міжнародного спору. Специфіка вирішення міжнародних економічних спорів. Загальна характеристика засобів вирішення спорів, що виникають у міжнародних економічних відносинах. Дипломатичні переговори як один із засобів вирішення міжнародних економічних спорів. Посередництво та добрі послуги. Узгоджувальні комісії як засіб вирішення спорів. Міжнародний комерційний арбітраж.

Врегулювання спорів у межах ЄС. Повноваження Європейського суду. Врегулювання спорів у межах СНД. Повноваження Економічного суду СНД. Врегулювання спорів у межах ВТО. Етапи врегулювання спорів в ВТО.

Міжнародно-правова відповідальність у сфері міжнародних економічних відносин.

Література [4; 8; 11; 16–38]

Тема 6. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Значення правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Характеристика основних нормативних актів України, що стосуються регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Встановлення національного режиму та режиму найбільшого сприяння на території України. Загальна характеристика міжнародних договорів України у сфері міжнародних економічних відносин. Органи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Митно-тарифне регулювання зовнішньої торгівлі в Україні. Валютне регулювання торгівлі в Україні.

Участь України в міжнародних економічних організаціях універсального і регіонального характеру та економічних інтеграційних об'єднаннях.

Література [1–6; 25; 32; 34]

Тема 7. Міжнародне торговельне право

Поняття міжнародного торговельного права. Загальна характеристика джерел міжнародного торговельного права. Поняття та класифікація міжнародних торговельних договорів. Багатостороннє регулювання міжнародної торгівлі. Принципи міжнародного торговельного права.

Принцип найбільшого сприяння в міжнародній торговельній системі. Загальна система преференцій для країн, що розвиваються.

Лібералізація та протекціонізм у міжнародній торгівлі. Поняття тарифних і нетарифних заходів регулювання міжнародної торгівлі та їх заведення. Тарифні заходи, які застосовуються країнами для врегулювання доступу іноземних товарів на національні ринки. Кодекс з митної оцінки товарів. Стратегія ВТО у сфері митного регулювання міжнародної торгівлі. Кількісні обмеження. Ліцензування та контингування. Технічні бар'єри. Митні формальності. Захисні заходи. Регулювання експорту та імпорту в Україні.

Загальна характеристика міжнародних (міжурядових) торговельних організацій (ВТО, ЮНКТАД, ЮНІСТРАЛ).

Уніфікація норм, що регулюють міжнародну торгівлю.

Література [1; 2; 12–14; 17; 21; 23–30; 32–37]

Тема 8. Міжнародне фінансове право

Міжнародні фінансові і валютні відносини та їх значення для розвитку господарських відносин між державами. Поняття міжнародного фінансового права. Співвідношення понять “міжнародне фінансове право” і “міжнародне валютне право”. Об’єкт і предмет міжнародного фінансового права. Загальна характеристика суб’єктів міжнародного фінансового права. Джерела міжнародного фінансового права. Загальна характеристика основних міжнародно-правових актів у сфері міжнародного фінансового права.

Поняття і будова платіжного балансу країни. Структура платіжного балансу за чинними стандартами МВФ. Концепція виміру сальдо платіжного балансу. Регулювання поведінки економічної системи країни відповідного до виміру сальдо платіжного балансу країни.

Сутність валютної інтеграції. Поняття, причина виникнення і загальна характеристика міжнародних валютних угруповань у сучасному світі. Умови виникнення Європейського валютного союзу і порядок введення єдиної європейської валюти (євро).

Поняття валютних цінностей. Поняття та види валюти. Економічні категорії конвертованості валюти. Юридичне визначення конвертованості валюти. Учасники валютного обміну. Валютний курс: поняття, значення та види.

Валютний контроль і валютні обмеження в законодавстві України.

Література [8; 15; 17; 21; 23; 25–30; 32; 35; 38]

Тема 9. Міжнародне інвестиційне право

Поняття міжнародного інвестиційного права. Поняття капіталовкладень та інвестицій. Ринок інвестицій. Об’єкт і предмет регулювання міжнародного інвестиційного права. Суб’єкти міжнародного інвестиційного права.

Джерела міжнародного інвестиційного права. Загальна характеристика двосторонніх і багатосторонніх міжнародних інвестиційних договорів. “Кодекси поведінки” для інвестиційної сфери. Багатостороннє регулювання транскордонного руху інвестицій.

Завдання та функції Багатостороннього агентства з гарантій інвестицій (МАГІ). Регіональні системи захисту інвестицій.

Міжнародне інвестиційне право та внутрішнє право. Правовий режим приймання та захисту інвестицій, встановлений Україною та іншими країнами. Гарантії інвестицій за внутрішнім правом.

Література [4; 11; 16; 19–21; 23; 26–30; 32–37]

Тема 10. Міжнародно-правове регулювання науково-технічного співробітництва

Поняття міжнародного науково-технічного співробітництва. Суб'єкти міжнародного науково-технічного співробітництва. Система науково-технічного співробітництва. Джерела науково-технічного співробітництва. Протоколи, програми й угоди в галузі науки і техніки. Регіональні програми в галузі науково-технічного співробітництва. Універсальні міжнародні договори і програми в галузі науки і техніки. Спеціальні принципи науково-технічного співробітництва.

Міжнародно-правові форми організації співробітництва в галузі науки і техніки (координація, кооперація, асоціація, гармонізація, регіональна інтеграція). Форми передачі наукових досягнень. Вплив міжнародних універсальних і регіональних організацій на розвиток співробітництва між країнами у сфері науки і техніки. Співробітництво держав в рамках міжнародних договорів і угод про науково-технічне співробітництво і партнерство. Міжнародне співробітництво держав в окремих сферах науки і техніки, зокрема у сфері впровадження міжнародних економічних відносин.

Література [7–10; 12–14; 17; 21–23; 25; 26; 28–33]

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Суть та основні риси міжнародного економічного права.
2. Система міжнародного економічного права.
3. Концепції міжнародного економічного права.
4. Міжнародний економічний договір як основне джерело міжнародного економічного права.
5. Принципи міжнародного економічного права та їх взаємозв'язок.
6. Загальні принципи міжнародного економічного права.
7. Специфічні принципи міжнародного економічного права.
8. Суб'єкти міжнародного економічного права.
9. Держава як суб'єкт міжнародного економічного права.
10. Міжнародні економічні організації як суб'єкти міжнародного економічного права.
11. Правовий статус міжнародної економічної організації.
12. Регіональні міжнародні економічні організації.
13. Галузеві міжнародні економічні організації.

14. Вплив ЮНКТАД на правовий режим міжнародних економічних відносин.
15. Вплив ЮНІДО на правовий режим міжнародних економічних відносин.
16. Система ГАТТ / ВТО.
17. Поняття та зміст міжнародної економічної інтеграції.
18. Правовий статус і загальна характеристика Європейського Союзу.
19. Економічна інтеграція в межах СНД.
20. Міжнародно-правове регулювання діяльності ТНК.
21. Класифікація міжнародних економічних договорів.
22. Правове забезпечення виконання міжнародних економічних договорів.
23. Джерела міжнародного торговельного права.
24. Принципи міжнародного торговельного права.
25. Економічний зміст міжнародного транспортного права.
26. Міжнародно-правове регулювання автомобільних перевезень.
27. Міжнародно-правове регулювання авіаційних перевезень.
28. Міжнародно-правове регулювання залізничних перевезень.
29. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
30. Правове регулювання іноземних інвестицій в Україні.
31. Митна політика в Україні.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Поняття і види міжнародних економічних відносин.
2. Система міжнародних економічних відносин.
3. Поняття міжнародного економічного права.
4. Місце міжнародного економічного права в системі міжнародного публічного права.
5. Історичний розвиток міжнародного економічного права. Наукові концепції міжнародного економічного права.
6. Співвідношення міжнародного економічного права та внутрішньодержавного права.
7. Система міжнародного економічного права як науки та підгалузі міжнародного права.
8. Джерела міжнародного економічного права.
9. Поняття і структура міжнародного економічного договору.
10. Види міжнародних економічних договорів.
11. Особливості укладання міжнародних економічних договорів згідно із законодавством України.

12. Міжнародний звичай як джерело міжнародного економічного права.
13. Акти міжнародних організацій як джерело міжнародного економічного права, їх юридична сила.
14. Кодекси поведінки міжнародних економічних організацій як джерело міжнародного економічного права.
15. Принципи міжнародного економічного права.
16. Основні якості принципів міжнародного економічного права.
17. Зміст принципу поваги суверенітету держави у сфері зовнішньоекономічних зв'язків,
18. Зміст принципу невід'ємного суверенітету держави на свої природні ресурси.
19. Зміст принципу економічного співробітництва.
20. Зміст принципу найбільшого сприяння.
21. Зміст принципу міжнародної економічної безпеки.
22. Нормативне закріплення принципів міжнародного економічного права.
23. Держава як основний суб'єкт міжнародного економічного права.
24. Поняття та види імунітетів держав у міжнародному економічному праві.
25. Нормативне закріплення імунітетів держави.
26. Україна як самостійний суб'єкт міжнародного економічного права.
27. Правовий статус міжнародної економічної організації як суб'єкта міжнародного економічного права.
28. Характеристика міжнародних економічних організацій в системі ООН.
29. Загальна характеристика діяльності ВТО.
30. Загальна характеристика регіональних міжнародних економічних організацій.
31. Міжнародні інтеграційні об'єднання.
32. Міжнародно-правове регулювання діяльності ТНК (проект кодексу поведінки ТНК).
33. Поняття та організаційно-правові форми інтеграційних об'єднань.
34. Встановлення режиму найбільшого сприяння в інтеграційному об'єднанні держав.
35. Історія створення Європейського Союзу.
36. Загальні, правові та економічні засади ЄС.
37. Загальна характеристика основних засновницьких договорів ЄС, Єдиного Європейського акта, Маастрихтського та Бюджетного договорів.

38. Диференційований режим імпорту в ЄС.
39. Тарифне та нетарифне регулювання в ЄС.
40. Загальна характеристика інтеграційного об'єднання НАФТА.
41. Загальна характеристика інтеграційного об'єднання ЛАІ.
42. Загальна характеристика інтеграційного об'єднання АСЕАН.
43. Інтеграційні процеси в межах СНД.
44. Специфіка вирішення міжнародних економічних спорів.
45. Загальна характеристика засобів вирішення зовнішньоекономічних спорів.
46. Міжнародний комерційний арбітраж.
47. Врегулювання спорів у межах ЄС.
48. Врегулювання спорів у межах СНД.
49. Врегулювання спорів у межах ВТО.
50. Міжнародно-правова відповідальність у сфері міжнародних економічних відносин.
51. Загальна характеристика основних нормативних актів України, що стосуються регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
52. Економічні режими, передбачені законодавством України.
53. Органи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
54. Митно-тарифне регулювання зовнішньої торгівлі в Україні.
55. Валютне регулювання торгівлі в Україні.
56. Участь України в міжнародних економічних організаціях.
57. Участь України в економічних інтеграційних об'єднаннях.
58. Поняття міжнародного торговельного права.
59. Джерела міжнародного торговельного права.
60. Поняття та класифікація міжнародних торговельних договорів.
61. Принцип найбільшого сприяння в міжнародній торговельній системі.
62. Загальна система преференцій для країн, що розвиваються.
63. Поняття тарифних і нетарифних заходів регулювання міжнародної торгівлі та їх завдання.
64. Загальна характеристика Кодексу з митної оцінки товарів.
65. Стратегія ВТО у сфері митного регулювання міжнародної торгівлі.
66. Регулювання експорту/імпорту в Україні.
67. Загальна характеристика міжнародних (міжурядових) торговельних організацій.
68. Поняття міжнародного фінансового права.
69. Джерела міжнародного фінансового права.

70. Загальна характеристика основних міжнародно-правових актів у сфері міжнародного фінансового права.
71. Поняття і структура платіжного балансу країни.
72. Регулювання поведінки економічної системи країни відповідно до виміру сальдо платіжного балансу країни.
73. Поняття і загальна характеристика міжнародних валютних угруповань у сучасному світі.
74. Виникнення Європейського валютного союзу і порядок введення єдиної європейської валюти (євро).
75. Поняття валютних цінностей.
76. Юридичне визначення конвертованості валюти.
77. Валютний курс: поняття, значення та види.
78. Поняття міжнародного інвестиційного права.
79. Джерела міжнародного інвестиційного права.
80. “Кодекс поведінки” для інвестиційної сфери.
81. Багатостороннє регулювання транскордонного руху інвестицій.
82. Регіональні системи захисту інвестицій.
83. Гарантії інвестицій з внутрішнього права.
84. Поняття міжнародного науково-технічного співробітництва.
85. Система науково-технічного співробітництва.
86. Джерела науково-технічного співробітництва.
87. Регіональні програми в галузі науково-технічного співробітництва.
88. Універсальні міжнародні договори і програми в галузі науки і техніки.
89. Міжнародно-правові форми організації співробітництва в галузі науки і техніки.
90. Вплив міжнародних універсальних і регіональних організацій на розвиток співробітництва між країнами у сфері науки і техніки.
91. Співробітництво держав у рамках міжнародних договорів і угод про науково-технічне співробітництво і партнерство.
92. Міжнародне співробітництво держав в окремих сферах науки і техніки.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правова

1. *Хартия* экономических прав и обязанностей государств 1974 г.
2. *Марракешское* соглашение о создании Всемирной торговой организации 1994 г.
3. *Европейская* энергетическая хартия 1991 г.
4. *Вашингтонська* конвенція 1965 р. про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами і іноземними особами.
5. *Сеульська* конвенція 1985 р. про заснування багатостороннього агенства з гарантій інвестицій.
6. *Договор* о создании Экономического союза 1993 г.
7. *Договор* о Европейском союзе 1992 г.
8. *Соглашение* о статусе Экономического суда СНГ 1992 г.
9. *Положение* об Экономическом суде СНГ 1992 г.
10. *Договор* об образовании Сообщества России и Белоруссии 1996 г.
11. *Угода* між Україною та Угорською Республікою про сприяння та взаємний захист інвестицій (1996 р.).
12. *Закон* України “Про дію міжнародних договорів на території України” (1991 р.).
13. *Закон* України “Про міжнародні договори України” (1994 р.).
14. *Закон* України “Про зовнішньоекономічну діяльність” (1991 р.).
15. *Закон* України “Про порядок розрахунків в іноземній валюті” (1994 р.).
16. *Закон* України “Про режим іноземного інвестування” (1996 р.)

Наукова

17. *Авдокушин Е. Ф.* Международные экономические отношения. — М., 1997.
18. *Альшиелер А. Б.* Международное валютное право. — М., 1984 р.
19. *Богатырев А. Г.* Инвестиционное право. — М., 1992.
20. *Богуславский М. М.* Иностранные инвестиции: правовое регулирование. — М., 1996.
21. *Богуславский М. М.* Международное экономическое право. — М., 1986.
22. *Борисов К. Г.* Международно-правовые аспекты сотрудничества государств в области науки и техники. — М., 1992.

23. *Вельяминов Г. М.* Основы международного экономического права. — М., 1994.
24. *Вельяминов Г. М.* Порядок урегулирования споров в Всемирной торговой организации // МЖМП. — 1999. — № 1.
25. *Дахно І. І.* Міжнародне економічне право: Курс лекцій. — К., 2000.
26. *Герчикова И. Н.* Международные экономические организации. — М., 2000.
27. *Кернз В.* Вступ до права Європейського союзу: Навч. посіб.: Пер. з англ. — К., 2002.
28. *Ковалев А. А.* Международное экономическое право и правовое регулирование международной экономической деятельности на современном этапе. — М., 1998.
29. *Лукашук И. И.* Международное право. Особенная часть. — М., 1997.
30. *Усенко Е. Т.* Международное экономическое право // Курс международного права. — М., 1990. — Т. 4.
31. *Научно-технический* прогресс и актуальные вопросы международного права. — К., 1990.
32. *Опришко В. Ф.* Міжнародне економічне право. — К., 1995.
33. *Основы внешнеэкономических знаний* / Под ред. И. П. Феминского. — М., 1994.
34. *Фисенко И. В.* Практика Экономического суда СНГ // МЖМП. — 1997. — № 3.
35. *Фомичев В. И.* Международная торговля: Учебник. — М., 2000.
36. *Шатров В. П.* Международное экономическое право. — М., 1990.
37. *Шумилов В. М.* Международное экономическое право: Учеб. пособие. — М., 2001.
38. *Эбке Вернер Ф.* Международное валютное право: Пер. с нем. — М., 1997.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Міжнародне економічне право”	4
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Міжнародне економічне право”	4
Теми контрольних робіт	9
Контрольні питання	10
Список рекомендованої літератури	14

Відповідальний за випуск
Редактор
Комп’ютерне верстання

Н. В. Медведєва
С. Г. Рогузько
Т. Г. Замура

МАУП

Зам. № ВКЦ-1672

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП